

**Α΄ Παιδιατρική Κλινική
Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.**

Διευθυντής: Καθηγητής Γ. Χρούσος

51^η ΕΤΗΣΙΑ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

14 - 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2018

ΑΙΘΟΥΣΑ ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Χορήγηση πιστοποιητικού με δώδεκα (12) μόρια Συνεχιζόμενης Ιατρικής Εκπαίδευσης
(CME-CPD credits) από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο

Χαιρετισμός

Η Α' Παιδιατρική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, που εδράζεται στο Νοσοκομείο Παίδων «Η Αγία Σοφία», ιδρύθηκε το 1856 και είναι η αρχαιότερη και μεγαλύτερη Παιδιατρική Κλινική της Ελλάδας και μία εκ των αρχαιότερων της Ευρώπης. Η Κλινική πάντα πρωτοστατούσε στην εκπαίδευση Παιδιάτρων και στην αντιμετώπιση των πλέον δύσκολων παιδιατρικών περιστατικών της χώρας, και ανέπτυξε το πρώτο παιδιατρικό ερευνητικό εργαστήριο που αργότερα ονομάστηκε Χωρέμειο Ερευνητικό Εργαστήριο. Το 1967 μάλιστα, καθιέρωσε την Ετήσια «Θεραπευτική Ενημέρωση» με στόχο τη συνεχή ενημέρωση και εκπαίδευση όλων των Παιδιάτρων μας. Είναι παράδοση, η Θεραπευτική Ενημέρωση να λαμβάνει χώρα το Σαββατοκύριακο του Θωμά, αμέσως μετά τις εορταστικές ημέρες του Πάσχα.

Σε αυτή την εκδήλωση, καλώ όλους τους Παιδιάτρους μας, παλιούς και νέους, τους ειδικευόμενους της Κλινικής μας και όλων των Παιδιατρικών Κλινικών της χώρας, αλλιά και όλους τους ιδιώτες Παιδιάτρους, να λάβουν μέρος, ώστε να μοιραστούμε τη χαρά της συνάντησης και της απόκτησης νέας γνώσης. Τιμούμε τους παλιούς Δασκάλους της Παιδιατρικής και αποτείνουμε φόρο τιμής στον κάθε Παιδιάτρο που πασχίζει για την ψυχική και σωματική ευεξία κάθε παιδιού, σε κάθε άκρη της χώρας! Ιδιαίτερη πρόσκληση απευθύνω στους Νέους Παιδιάτρους και τους άλλους επαγγελματίες υγείας που φροντίζουν παιδιά και εφήβους για τη συνέχιση της παροχής ποιοτικής φροντίδας σε κάθε άρρωστο παιδί ή έφηβο και την οικογένειά του.

Φέτος, προσθέσαμε ένα συμπόσιο και των τριών Παιδιατρικών Κλινικών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, σε θέματα διατροφής του βρέφους, το πρωί του Σαββάτου πριν την έναρξη της Θεραπευτικής Ενημέρωσης. Τα θέματα της φετινής 51^{ης} Ετήσιας Θεραπευτικής Ενημέρωσης που θα συζητηθούν είναι επίκαιρα, σημαντικά και αφιερωμένα στη συνεχή ενημέρωση κάθε Παιδιάτρου.

Με ιδιαίτερη χαρά,

Γεώργιος Π. Χρούσος

Καθηγητής Παιδιατρικής και Ενδοκρινολογίας
Διευθυντής, Α' Παιδιατρική Κλινική, Ιατρική Σχολή
Έδρα UNESCO Εφηβικής Υγείας και Ιατρικής
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Σάββατο 14 Απριλίου 2018

ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

- 16:00 - 16:15 Χαιρετισμός
Καθηγητής Γεώργιος Χρούσος
- 16.15 - 17.15 Παρουσίαση κλινικών περιστατικών
Συντονισμός: *Ε. Ορφανού, Θ. Πετροπούλου*
- 17.15 - 17.45 Προεδρείο: *Χ. Μπακούλα, Μ. Θεοδωρίδου*
Οι κirkάδιοι ρυθμοί στη ζωή μας
Γ. Χρούσος

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

- 17.45 - 18.45 ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ
Περιβάλλον και Υγεία του Παιδιού
Προεδρείο: *Γ. Χρούσος, Χρ. Κανακά - Gantenbein*
- Περιβάλλον και ενδοκρινοπάθειες
Χρ. Κανακά - Gantenbein
  - Περιβάλλον και νευροαναπτυξιακές διαταραχές
Π. Περβανίδου
  - Περιβάλλον και αλλεργία / άσθμα
Α. Σαθαβούρα
- 18.45 - 19.15 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ
- 19.15 - 19.45 Προεδρείο: *Γ. Χρούσος, Ε. Χαρμανδάρη*
Κλιματική αλλαγή και ευάλωτοι πληθυσμοί
Ομιλήτης: *Χ. Ζερεφός*

ΤΡΙΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

- 19.45 - 20.15 Προεδρείο: *Γ. Χρούσος, Ελ. Ρώμα*
Παρουσίαση περίπτωσης των νεότερων δεδομένων
για τη βρεφική διατροφή
Α. Παπαδοπούλου
- 20.15 - 20.45 Απονομή τιμητικών διακρίσεων
Παρουσίαση τιμώμενων προσώπων: *Α. Αλεξόπουλος, Α. Καδίτης*
- 20:45 - 21:00 ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΙΤΛΩΝ ΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ
- 21:00 - 21:45 ΧΟΡΩΔΙΑ

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Κυριακή 15 Απριλίου 2018

ΤΕΤΑΡΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

09.15 - 10.45 **Επίκαιρα θέματα I**

Συντονιστές: **A. Καττάμης, E. Λυκοπούλου**

- Νευροδερματικά νοσήματα και ογκολογική προσέγγιση
K. Ρόκα
- Υπουργική απόφαση σχετικά με την έγγραφη συναίνεση για χορήγηση υποκατάστατων μητρικού γάλατος
M. A. Μαλλιαρού
- Ανίχνευση ενδοκρινολογικών προβλημάτων: ο σημαντικός ρόλος του Παιδιάτρου
A. Βουτετάκης
- Υπολιπιδαιμία σε παιδιά και εφήβους. Είναι ανησυχητική;
E. Δρογκάρη

10.45 - 11.15 **ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ**

ΠΕΜΠΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

11.15 - 13.00 **Επίκαιρα θέματα II**

Συντονιστές: **Δ. Αναγνωστόπουλος, Φ. Μπακοπούλου**

- Δυσφορία του φύλου
E. Χαρμανδάρη
- Θετικό-αρνητικό stress και παιδικός καρκίνος
M. Μοσχόβη
- Νευροπροστασία του νεογνικού εγκεφάλου
Σ. Σιαχανίδου
- Οι ενδομήτριες απαρχές του αυτισμού
Δ. Μπριάννα

ΕΚΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

13.00 - 14.30 **Επίκαιρα θέματα III**

Συντονιστές: **M. Θεοδωρίδου, B. Συριοπούλου**

- Νεότερα από το χώρο των εμβολίων
A. Μίχος
- Λοιμώξεις από κατοικίδια ζώα στα παιδιά
E. Μπότσα
- Τι διδαχθήκαμε από την επιδημική έξαρση της ιλαράς;
A. Λουρίδα
- Η Κοινωνική Αλληλεγγύη έχει πρόσωπο: «Υγεία για Όλους»
E. Σωτηροπούλου

14.30

ΣΥΖΗΤΗΣΗ - ΛΗΞΗ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Ευρετήριο Συντονιστών - Ομιλητών

Αλεξόπουλος Αλέξης

Ακαδημαϊκός Υπότροφος Παιδιατρικής Δερματολογίας Α΄ Παιδιατρικής Κλινικής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Αναγνωστόπουλος Δημήτριος

Αναπληρωτής Καθηγητής Παιδοψυχιατρικής, Διευθυντής Παιδοψυχιατρικής Κλινικής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Βουτετάκης Αντώνιος

Παιδίατρος, Παιδο-Ενδοκρινολόγος, Τμήμα Ενδοκρινολογίας, Μεταβολισμού και Διαβήτη Α΄ Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Δρογκάρη Ευρυδίκη

MD, PhD, MSc (Biochem), MSc (Nutr), DCH, MRCP, FRCMP, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Παιδιατρικής - Ειδική στα Νοσήματα Μεταβολισμού, Τμήμα Μεταβολικών Νόσων-Χωρέμιο Ερευνητικό Εργαστήριο, Α΄ Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Ζερεφός Χρήστος

Ακαδημαϊκός, Πρόεδρος της Γενικής Συνέλευσης του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας

Θεοδωρίδου Μαρία

Παιδίατρος - Λοιμωξιολόγος, Ομότιμη Καθηγήτρια Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.

Καδίτης Αθανάσιος

Αναπληρωτής Καθηγητής Παιδιατρικής - Παιδιατρικής Πνευμονολογίας, Α΄ Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Κανακά-Gantenbein Χριστίνα

Καθηγήτρια Παιδιατρικής - Παιδιατρικής Ενδοκρινολογίας, Α΄ Παιδιατρική Κλινική Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ», Αντιπρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας Παιδικής και Εφηβικής Ενδοκρινολογίας, Ταμίας Ελληνικού Κολλεγίου Παιδιάτρων

Κατάμης Αντώνης

Καθηγητής Παιδιατρικής - Παιδιατρικής Αιματολογίας-Ογκολογίας, Υπεύθυνος Μονάδας Αιματολογίας-Ογκολογίας Α΄ Παιδιατρικής Κλινικής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Λουρίδα Αθανασία

Παιδίατρος - Λοιμωξιολόγος, Πρόεδρος της Επιτροπής Λοιμώξεων Π.Γ.Ν. Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ», Διευθύντρια ΕΣΥ - Α΄ Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Collaborating investigator - The Stavros Niarchos Foundation - Collaborative Center for Clinical Epidemiology and Outcomes Research (CLEO)

Λυκοπούλου Ευαγγελία

Παιδίατρος, Διευθύντρια Ε.Σ.Υ., Α΄ Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α. Νοσοκομείου Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Μαλλιάρου Μαρία - Αδαμαντία

Παιδίατρος, Διευθύντρια ΕΣΥ, Α΄ Παιδιατρικής Κλινικής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ», Μέλος Εθνικής Επιτροπής Μητρικού Θηλασμού

Μίχος Αθανάσιος

Αναπληρωτής Καθηγητής Παιδιατρικής-Λοιμωξιολογίας Α΄ Παιδιατρικής Κλινικής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Μοσχόβη Μαρία

Επίκουρη Καθηγήτρια Παιδιατρικής - Παιδιατρικής Αιματολογίας-Ογκολογίας, Μονάδα Αιματολογίας-Ογκολογίας Α΄ Παιδιατρικής Κλινικής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Μπακοπούλου Φλώρα

Επίκουρη Καθηγήτρια Παιδιατρικής-Εφηβικής Ιατρικής, Επιστημονική Υπεύθυνη Ειδικού Κέντρου Εφηβικής Ιατρικής (Ε.Κ.Ε.Ι.), Έδρα UNESCO Εφηβικής Υγείας και Ιατρικής, Α΄ Παιδιατρική Κλινική ΕΚΠΑ, Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Ευρετήριο Συντονιστών - Ομιλητών

Μπακούλα Χρυσάνθη

Ομότιμη Καθηγήτρια Παιδιατρικής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.

Μπότσα Ευνοθία

MD, PhD, Παιδίατρος-Λοιμωξιολόγος, Επιμελήτρια Β', Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Μηριάνα Δέσποινα

Παιδίατρος-Νεογνολόγος, Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Ορφανού Ειρήνη

Παιδίατρος, Διευθύντρια Ε.Σ.Υ., Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Παπαδοπούλου Αλεξάνδρα

Διευθύντρια ΕΣΥ, Υπεύθυνη Μονάδας Γαστρεντερολογίας & Ηπατολογίας Α' Παιδιατρικής Κλινικής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Περβανίδου Παναγιώτα

Επίκουρη Καθηγήτρια Αναπτυξιακής & Συμπεριφορικής Παιδιατρικής, Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Πετροπούλου Θεώνη

Παιδίατρος, Διευθύντρια Ε.Σ.Υ., Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Ρόκα Κλεονίκη

Παιδίατρος, Επιμελήτρια Α' Ε.Σ.Υ., Μονάδα Αιματολογίας-Ογκολογίας Α' Παιδιατρικής Κλινικής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Ρώμα Ελευθερία

Ομότιμη Καθηγήτρια Παιδιατρικής Γαστρεντερολογίας, Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Σαλαβούρα Αικατερίνη

Παιδίατρος, Διευθύντρια Ε.Σ.Υ., Υπεύθυνη Τμήματος Αλλεργιολογίας Α' Παιδιατρικής Κλινικής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Σιαχανίδου Σουλτάνα

MD, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Παιδιατρικής - Νεογνολογίας, Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Συριοπούλου Βασιλική

Ομότιμη Καθηγήτρια Παιδιατρικής - Λοιμωξιολογίας Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.

Σωτηροπούλου Ελένη

Οικονομολόγος, Πρόεδρος της Εταιρείας Πρόληψης και Προαγωγής Υγείας, Επιστημονικός Συνεργάτης Α' Παιδιατρικής Κλινικής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Χαρμανδάρη Ευαγγελία

MD, MSc, PhD, MRCP(UK), CCSTT(UK), Καθηγήτρια Παιδιατρικής - Παιδιατρικής Ενδοκρινολογίας, Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ», Πρόεδρος Επιτροπής Συναινετικών Κατευθυντήριων Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Παιδοενδοκρινολογικής Εταιρείας, Γενική Γραμματέας Ελληνικού Κολλεγίου Παιδιάτρων

Χρούσος Γεώργιος

Καθηγητής Παιδιατρικής και Ενδοκρινολογίας, Διευθυντής Α' Παιδιατρικής Κλινικής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ», Πρόεδρος Ελληνικού Κολλεγίου Παιδιάτρων, Πρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας Παιδικής και Εφηβικής Ενδοκρινολογίας

Ευχαριστίες

Η Α΄ Παιδιατρική Κλινική της Ιατρικής Σχολής
του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών & το Ελληνικό Κολλέγιο Παιδιάτρων
ευχαριστούν θερμά τις ακόλουθες εταιρίες για τη συμβολή τους στην πραγματοποίηση
της 51^{ης} Ετήσιας Θεραπευτικής Ενημέρωσης

Διοργάνωση

**Α΄ Παιδιατρική Κλινική
Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.**

**Ελληνικό Κολλέγιο
Παιδιάτρων**

Οργάνωση - Γραμματεία

Θεσσαλονίκης 12, 153 44 Γέρακας
Τ.: 210 6048260, F.: 210 6047457
E.: vfelekou@free-spirit.gr, W.: www.free-spirit.gr